

Központi irányítás és forgalomszabályozás az ideiglenes átrakó körleten (IÁK) belül

Darvas Ferenc alezredes

Korszerű háborúban a fegyveres erők hadtápbiztosítási rendszerében a közlekedési szolgálat szerepe és jelentősége, a közlekedési utak és szállító eszközök felhasználása az összes előző háborúhoz képest alapvetően megváltozik.

A közlekedési utak rendszerében fontos szerepet töltenek be az ideiglenes átrakó körletek mind a központ, mind a hadművelleti hadtápb felső tagozatában. A nagy távolságról történő, nagy mennyiségű anyagi, technikai és hadművelleti csapatszállításoknál az európai hadszíntéren a vasúti szállítás nem nélkülözhető. Ezekben a folyamatos szállítás tömegpusztító eszközök alkalmazása esetén az ideiglenes átrakó körletek közbeiktatásával történhet. Különösen jelentős a szerepük a központ hadtápb területén, amit az elmúlt évek gyakorlatai is bizonyítottak.

Az ideiglenes átrakó körletben a vezetésnek centralizálnak kell lennie. Az IÁK munkáját egységes technológiai folyamat alapján szervezik meg, amely meghatározza a különböző műveletek végrehajtásának rendjét, helyét, időnormáit és a szállító eszközök felhasználását. Ennek fontos része az IÁK diszpécser szolgálat és annak munkája.

A cikkben röviden áttekintjük a központi irányítás és a diszpécser szolgálat néhány kérdését, majd a továbbiakban ehhez kapcsolódóan a forgalomszabályozás megszervezésének alapjait az IÁK-ban.

I. Központi irányítás

Ahhoz, hogy az IÁK parancsnoka és az előljáró szervek állandóan tájékozottak legyenek az IÁK-ban folyó átrakási munka mechanizmusáról, az átrakás folyamatáról és minden eseményről, rendelkezni kell egy központi irányító szervvel, ahonnan folyamatosan irányítják, ellenőrzik a munka menetét és ha szükséges operatíván be is tudnak abba avatkozni.

Ennek gyakorlati kivitelezéséhez rendelkezni kell többirányú és megbízható híradó összeköttetéssel. E feladat ellátására legalkalmasabb

egy központi diszpécserpont. A központi diszpécserpontnak az IÁK területén olyan ponton kell települni, ahonnan a legkönnyebben össze tudja fogni a különböző, információkat adó szerveket, így a közúti komendáns diszpécserpontokat, a berakó és kirakó vasútállomások parancsnokságait, az ellenőrző és áteresztő pontokat, ideiglenes tárolóhelyeket gépkocsi szállító egységek körleteit stb. Erre legalkalmasabbnak tűnik az IÁK vezetési pontja. A folyamatos, megbízható munkához jó összeköttetés és hálózat szükséges. Célszerű többirányú összeköttetés megszervezése és az összeköttetési formákat kombináltan alkalmazni, mint a rádióhíradást, vezetékes híradást, mozgó híradást. A MÁV és postai vonalak biztosításáról már békében célszerű gondoskodni.

A központi diszpécserpont feladatai

Feladatát az IÁK PK elhatározása alapján, annak közvetlen ellenőrzése alatt végzi:

a) Veszi az értesítést az IÁK-ba érkező anyagvonatokról, azok összetételéről anyagnemenként.

b) Meghatározza az Elosztó Vasútállomás parancsnoka részére, hogyan és milyen sorrendben történjen az egyes katonavonatok (szállítmányok) betáplálása az IÁK kirakóállomásaira.

c) Megszabja a feladatot a Kirakó Állomás katonai parancsnokok részére az érkező szállítmányok beállítására, a kirakások sorrendjére, idejére, a rendelkezésre bocsátott közúti szállítóeszközök felhasználására.

d) Utasítást ad a gépkocsiszállító alegységek parancsnokainak az egyes kirakó vasútállomásokra útbaindítandó oszlopok összetételére, indulási, beérkezési idejére.

e) Összefogja és irányítja a közúti komendáns diszpécserpontok, ellenőrző és áteresztőpontok munkáját.

f) Irányítja, koordinálja, szabályozza a rakott és üres gépkocsiszállító oszlopok mozgását, őrzését és védelmét.

g) Meghatározza az egyes szállítmányok okmányolásának rendjét.

h) Megszabja a feladatot a Berakó Vasútállomás parancsnokok részére a vasúti kocsik beállítására, a gépkocsi szállítóoszlopok fogadására, a berakások sorrendjére, vonatok képzésére és azok indítására.

i) Elosztja, szükség szerint átcsoportosítja a kiszolgáló alegységeket, a rendelkezésre álló rakodógépeket és berendezéseket.

j) Szorosan együttműködik az áthajózást végrehajtó egységek, alegységek, hajózási szervek diszpécserpontjaival.

A diszpécser szolgálat alapokmánya a 24 órás átrakási grafikon, amelyet az IÁK tőrzstől kap. A végrehajtást, eseményeket stb. a grafikonon vezetik. Végrehajtás után írásbeli összefoglaló jelentéssel együtt a tőrzsnek adják le kiértékelésre és a megfelelő intézkedések megtétele végett.

A 24 órás átrakási grafikon tartalma

1. Kirakó vasútállomások (vonatok érkezési időpontjai), kirakási idők.

2. Gépkocsiszállító egységek (alegységek) várakozási és gyülekezési körletei.

3. Ideiglenes tárolóhelyek.

4. Menetvonalak a kirakóállomástól az áthajózási (átkelési) pontig.

5. Közúti Kom. diszpécser, ellenőrző és áteresztő pontok.

6. Áthajózási (átkelési) pontok, az áthajózás időpontjai.

7. Menetvonalak az áthajózási (átkelési) ponttól a berakó vasútállomásig.

8. Berakó vasútállomások, berakási idők (vonatok indulási időpontjai).

A fenti adatok a távolság (menetvonalanként) és az idő függvényében grafikusán (rajzban) ábrázolva, könnyen áttekinthető formában készülnek. Szövegesen, táblázat formájában pedig a rendelkezésre álló erők és eszközök, valamint azoknak tervezett alkalmazása.

Jelentések adásának rendje

Annak érdekében, hogy a Központi Diszpécserpont minden eseményről — a kirakásokról, berakásokról, áthajózásról (átkelésről), forgalomirányításról és ellenőrzésről, a gépkocsioszlopok mozgásáról, őrzéséről, védelméről, a kiszolgáló alegységek tevékenységéről stb. — időben értesüljön, elengedhetetlenül fontos a jelentések időben történő leadása. Az IÁK-ban működő alegységek az alábbiakat kötelesek jelenteni.

1. Kirakó Állomás Parancsnokságok

— A vasúti szerelvények (szállítmányok) érkezési, beállítási idejét, a beállítás rendjét.

— A gk. oszlop (oszlopok) beérkezését, összetételét, rakodás utáni indulását.

— Őr- és kiszolgáló alegységek helyzetét, egészségügyi, vegyvédelmi stb. biztosítását.

— Egyes oszlopok mit szállítanak (anyag-nem, tonna).

— Rendkívüli eseményeket, eseményeket.

— Az üres szerelvények (üres kocsik) továbbítását.

2. Gépkocsi szállító alegységek

— Az üzemképes gépjárműállományt típusonként.

— A gk. szállítóoszlopok érkezési, indulási, áthaladási időpontjait.

— A rendkívüli meghibásodásokat, a javító tevékenységet.

— Üzemanyag helyzetet, a feltöltés rendjét.

3. Közúti Komendáns diszpécserpontok, ellenőrző és áteresztő pontok

— A forgalomirányítás, oszlopvezetés, kísérés, őrzés-védelem helyzetét.

— A menetfegyelem betartását.

— Útviszonyokat.

— Rendkívüli eseményeket, eseményeket.

4. Áthajózási (átkelési) diszpécserpontok

- Áthajózási (átkelési) helyek készenlétét, kapacitását.
- Gépkocsi szállítóoszlopok érkezését, az áthajózás (átkelés) megkezdését és befejezését.
- Rendkívüli eseményeket, eseményeket.

5. Berakó Állomás Parancsnokságok

- Az üres szerelvények beállítását.
- Az ór- és kiszolgáló, egészségügyi, vegyivédelmi alegységek helyzetét, felkészültségét.
- A gépkocsiszállító oszlopok beérkezését, összetételét, az átrakás megkezdését, befejezését.
- Az üres szállítóoszlopok visszaindulását.
- A rakott vasúti szerelvények összeállítását (anyagcímek, kocsi, tengely, tonna) és indulását.
- Rendkívüli eseményeket, eseményeket.

II. A forgalomszabályozás megszervezése során az IÁK-ekben az alábbi mozgásokra kell felkészülni

1. Az IÁK-ba vasúton érkező csapatok menete a híradó vasútállomásoktól a berakó vasútállomásokig, illetve a kijelölt körletekbe.

2. Hadtáp egységek, alegységek, intézetek, raktárak, bázisok mozgása.

3. Az anyagi eszközök kirakó vasútállomásokról a berakó vasútállomásokra, vagy az ideiglenes tárolóhelyekre való szállításával kapcsolatban a gépkocsiszállító egységek mozgása.

4. Rakétaeszközök, rakéta-hajtóanyagok szállításának biztosítása önálló útvonalon.

Az IÁK forgalmának zavartalan lebonyolítására összesített forgalmi tervet kell készíteni, amelyből a közúti komendáns alegységek diszpécserpontjai 24 órás kivonatot (tervet) kapnak.

A forgalom szabályozása történhet álló és mozgó forgalomszabályozókkal. Álló forgalomszabályozást általában főbb útelágazások, útkeresztezések, útcsomópontokon, áthajózási (átkelési) pontok fel- és lejáróinál alkalmazunk.

Az ór- és biztosító alegységeket (részlegeket) vagy a szállító járműveken helyezzük el, vagy kísérő gépkocsikon. Ez a szállítmányoktól függ. Az IÁK forgalomszabályozása megszervezésének egy változatát az 1. sz. vázlat tartalmazza.

(A vázlat a folyóirat végén található.)